

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Quo finxerit se longius ire.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83011](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83011)

QUESTIO I.

An Eucharistiam illis dederit?

§. 1. Hieronym. in Epitaphio Paulæ ad Eustochas ait Christum consecrasse domum Cleophræ in Ecclesiam, quo indicat Eucharistiam distribuisse. August. l. 3. de cons. Euang. cap. 25. idem docet. Chrysost. hom. 9. ex variis Matth. locis. Theoph. Beda. Strab. Stich. l. 2. in ca. 9. Leuitici. It. à Ioan. Louano. Maldonatus, alii. Ianfenius tamen figuram Eucharistiæ fuisse existimat: & hoc tantummodo ex auctoribus citatis colligi. Bellarm. l. 4. cap. 24. de sacramento Eucharistiæ rem in medio relinquit.

§. 2. Vtraque sententia idonea est, vt ostendatur Eucharistiam sub vna duntaxat specie dari posse. Siue enim vere Eucharistiam, siue figuram eius esse voluit fractionem panis, satis ostenditur, in sola panis fractione eam consistere, nec deesse fructum participationis sacræ, & si vnum tantummodo symbolum adhibeatur.

Quod vero Melancthon obiicit, per figuram Inlectionis etiam calicem comprehendere, falsum est: Nam mox vt panem benedixit ac fregit, euauit ex oculis eorum, vt calicem benedicere & distribuere non potuerit. Minus est ad rem quod Kemnitius obiicit. August. tract. 2. in Epist. Et vere qui non sibi iudicium manducat & bibit in fractione panis Christum agnoscit. Nam Augustinus non aliud significat, quam morem sui temporis, eorum, qui vtramque speciem sumebant, & ad verba Pauli 1. Corinth. 11. ailudit. Nos vero f. temerè indigne vna specie vntem iudicium sibi manducare & bibere: contempti corporis & sanguinis dominici, non vsu symbolorum.

§. 3. Rationes tamen suadent complures, vt credamus vere Eucharistiam illo loco datam, atque quod maxime aduersarios torquet, sub vna specie.

Prima. Fractio panis, Eucharistiæ consecrationem, distributionem, sumptionem, in scriptura significat. Act. cap. 2. v. 42. ita & 1. Corinth. 11. Deinde quantum aliorum dicta Patrum accipi possint: Augustini tamen verba clara sunt tract. 2. in Epist. Ioan. Discipuli ergo cum non cognouerunt, nisi in fractione panis, & vere qui non sibi iudicium manducat & bibit in fractione panis, Christum agnoscit. Idem ferm. 140. de Tempore: Dominus ergo, inquit, presentia seipsum in fractione panis. Discite vbi Dominum queratis, discite vbi habeatis, discite vbi agnoscatis, quando manducatis. Norunt enim fideles aliquid, quod melius intelligunt in ista lectione, quam illi non nouerunt.

Vbi certo constat eum de manducatione Eucharistica loqui, quam soli fideles intelligebant. Sic enim catechumenis presentibus de hoc mysterio loqui patres solent. Clarissime Augustin. l. 3. de consensu Euang. cap. 25. Non autem ait, incongruenter accipimus hoc impedimentum in oculis eorum à Satana factum fuisse, ne agnosceretur Iesus: sed tamen à Christo est facta permissio vsque ad sacramentum panis: vt vnitatem corporis eius participata, renoueri intelligatur impedimentum inimici, vt Christus possit agnosci.

Et supra dixerat, vnitati corporis Ecclesiæ, in Sacramento panis Apostolum commendare. Denique ipse Aretius Caluinius fatetur Augustinum de cenzæ celebratione intelligere. Quin & Caluinus id sensisse Augustinum & plerosque alios fatetur in Harmonia hoc loco.

Secunda. Benedictio ciborum à Christo nunquam adhibita legitur, nisi vel Eucharistiam dedit, vel miraculum aliquod operatus in ipso cibo, vt cū panes

R multi

postea profectus super omnes calos, non tamen deseruit discipulos suos. Propter hoc significandum futurum diuinitus factum, ad presens illud est humanitus factum. Et ideo significatio verax in illa est fictione premissa, quia in hac perfectione illius est significatio veritatis subsistentis. Ille igitur contendat Christum mentitum esse fingendo, qui negat eum quod significauit impleuisse faciendo.

Significandi ergo gratia id fecit, non fallendi. Plane eo modo quo venit, habitu peregrino, quo interrogat quasi nescius, non fallendo sed celando aliquid quod indicare non tenebatur.

§. 2. Priscillianistæ hoc factum Christi vsu sunt, vt mentitum eum esse probarent, quos contra ille probat, omne mendacium malum esse. Quod reuera tenendum est. Ideoque & illud statuendum est, Christum nullo modo esse τῷ πρῶτον, fingendo mentitum esse. Aliud igitur est fictio, vel simulatio, aliud vero mendacium. Augustini interpretationem sequitur D. Thomas 2. 2. q. 111. art. 1. S. Greg. hom. 23. id eo factum dicit, vt significaret, se ab eorum fide longius abesse.

§. 3. In hac tamen expositione difficultas non vana mouetur. Nam quamuis aliud quodcunque Dominus significare voluerit, tamen videtur simulatio illa rationem mendacii habuisse. Ad propriam enim formalemque falsitatem pertinet, voluntas enuncians falsum quod falsum esse scias, etsi non fiat voluntate fallendi, hæc enim ad perfectionem mendacii non essentiam pertinet, vt habet D. Thom. 2. 2. q. 110. a. 1. Nec interesse videtur, verbo an factum falsum enunciet: verborum est mendacium, factorum simulatio. Si dixisset velle se longius ire, cum reuera decreuisset, cum illis manere, mentitus videretur, pariter ergo ratione cum factum idem fecit. Denique videtur hac ratione dari fallendi fraudandique potestas, adscita aliterius rei significatione: vt vbique inducatur equiuocatio, quemadmodum Priscillianistæ docebant, non aliter Deum docuisse dicebant. Non aliter veritatem ostendere suam falsitatem arbitantes, quam si veritatem æternam dicerent esse mendaciam.

§. 4. Mihi respondendum pro Christo videtur, quod in omni genere, amphibologia, vel simulationis fictio sit. vt Theologi docent. 2. 2. q. 69. vbi ostendunt, Iudicem non legitimum, vel non legitime interrogantem posse ambiguo responso eludi. Nec modo hæc longius eundi fictio in Christo fuit, sed habitus peregrinus, simulatio ignorantis de illis que Ierosolymis contigerunt; aliquid enim egit, vade illi suspicarentur nescire quid egisset; quod si negaret, omnia stratagemata, simulationesque in vitio censentur, cum tamen contrarium omnes doceant. Nec est mendacium, nisi cum verbo vel factum quisquam id negat, quod mente concipit: Christus autem simulando peregrinitatem, & factorum ignorantiam, non aliquid contra mentem significare voluit, sed alia quadam indicare, quæ menti non repugnarent. Quando vero loquendi ambiguitas, vel mentalis exceptio, & restrictio locum habeat, Theologi exponunt 2. 2. quest. 110. 111. 112. 113. & 69.

VERSVS 30.

Et factum est dum recumberet cum eis, accepit panem & benedixit ac fregit & porrigebat illis.

Adami Conzen in Euang. Tom. II.